

Ohtlike ja radioaktiivsete jäätmete käitlemine

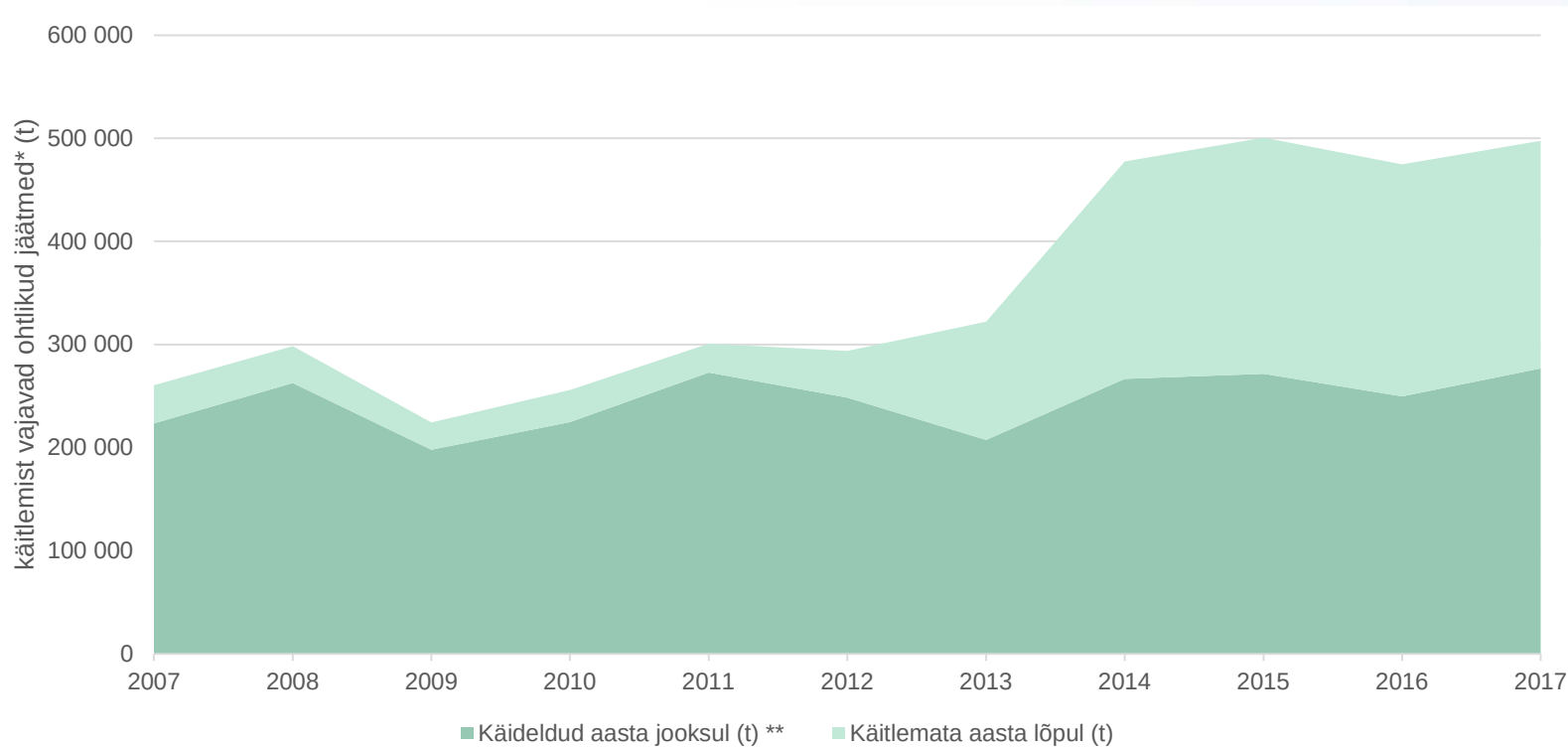
Järeldaudit 2015. a auditile

Airi Andresson, auditijuht
Riigieelarve kontrolli erikomisjon
26.09.2018

2015. a auditi olulisemad järeldused

- Keskkonnaministeerium pole suutnud vähendada ohtlike jäätmete teket ega suurendada nende taaskasutamist;
- Jäätmearuandlus ei kajasta õigesti ohtlike jäätmete tekke ega käitlemise andmeid. Vigade avastamist ning tõhusat kontrolli takistavad puudused infosüsteemide ülesehituses;
- Keskkonnaameti poolt antud lubades on puudusi parimale võimalikule tehnikale vastavuse ning seirenõuete osas. Keskkonnainspektsiooni kontroll pole olnud tõhus.
- Vaivara ohtlike jäätmete kogumiskeskuse töö seisab ning seisaku ajal on tekkinud keskkonnareostus.
- Puudub selgus, kas ja kuidas käideldakse lõplikult siin tekkivad ning tekkinud radioaktiivsed jäätmed.

Käitlemist vajavad ohtlikud jäätmed on hakanud kuhjuma

Andmete kontroll on paranenud. Kontrolli toetavat infosüsteemi pole ikka veel

- Paranenud on Keskkonnaameti ja Keskkonnainspektsiooni infovahetus. Ühised kontrollkäigud on kasulikud mõlemale.
- Keskkonnaameti juures tegutseb jäätmekomisjon, mis aitab luua ühtset halduspraktikat ning aitab tõlgendada õigusakte.
- Alates 2016. tuleb kõik jäätmearuanded esitada riigile elektroonselt, kuid nende kontroll võtab aega kuni 6 kuud.
- Ametnikud võrdlevad keskkonnaloas lubatud tegevusi jäätmearuandes esitatuga endiselt nõ käsitööna. KOTKAS andmebaasi analüüsimoodul ei valmi enne 2020.

Vaivara ohtlike jäätmete käitluskeskuse puhul tuleb otsustada omandivorm ning riigi ootused

- 2014-2018 on Vaivarasse investeeritud ca 3 mln eurot;
- Prügila sulgemisreservi raha katab vaid 2/3 vajadusest;
- Uue nõrgveepuhasti tööga on endiselt probleeme;
- Keskkonnaagentuur vastutab ladestusala sulgemise, investeeringute ja vara eest, kuid eelarvet selleks pole.
- Praegune operaator tegutseb kuni aastani 2022. Operaatoril pole kohustust varasse investeerida.

Tehislike radioaktiivsete jäätmete lõppladustuspaiga planeerimisega tuleb jätkata

- Lõppladustuspaiga rajamine ja Paldiski tuumaobjekti reaktorisektsioonide lammutamiseks kulub hinnanguliselt 90 mln eurot.
- Ekspertide hinnangul võib projekti edasi lükkamisel halveneda Paldiski tuumaobjekti olukord, mis võib kaasa tuua täiendava kulu kuni 50 mln eurot.
- Järgmise sammuna tuleks leida raha keskkonnauuringute tegemiseks – hinnanguliselt 5,6 mln eurot.

NORM- jääkide/jäätmete käitlemise osas puudub selgus

- Kehtiv radioaktiivsete jäätmete riiklik tegevuskava ei anna arvestatavaid suuniseid;
- NORM- jääke on kogunenud üle 430 t ning praegu kaalutav käitlusviis on lubatav vaid 5 aastaks;
- Joogivee puhastamisel tekib NORM-jäätmeid ning need seisavad praegu ettevõtte territooriumil.

Olulisemad otsustuskohad

- Ohtlike jäätmete kuhjumise vältimiseks tuleb kehtestada tagatisraha jäätmete vaheladustamisele.
- Ohtlike jäätmete vähendamise ning taaskasutamise kohta peab KeM 2020 valmivas ringmajanduse kavas seadma selged ja mõõdetavad eesmärgid ning tegevused.
- KeM peab otsustama Vaivara ohtlike jäätmete kogumiskeskusele sobiva juriidilise vormi ning hindama ka pikaajalisi investeeringuvajadusi.
- 2018. aasta lõpuks uuendatav radioaktiivsete jäätmete riiklik tegevuskava peab nägema ette pikaajalised võimalused, kuidas tohib Eestis käidelda NORM-jäätmeid ja jääke.